

รายงานวิจัย

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสุขของคนไทย
(Factors Affect Happiness in Thailand)

โดย

ศาสตราจารย์ ดร. กัลยาณี สေနาสู

พฤษภาคม ๒๕๕๙

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
118 ถนนเสรีไทย คลองจั่น บางกะปิ
กรุงเทพมหานคร 10240
ประเทศไทย

โทร : 662-375-8972
โทรสาร: 662-374-2759
E-mail : rcadmin@nida.ac.th

© ปี พ.ศ. 2559 โดยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สงวนสิทธิ์ : ลิขสิทธิ์เป็นของผู้วิจัย และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีสิทธิ์นำไปเผยแพร่ได้ หากผู้วิจัยจะนำไปเผยแพร่ต้องระบุว่าได้รับทุนจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ข้อความและความคิดเห็นในสิ่งพิมพ์ฉบับนี้ เป็นของผู้เขียน/คณะวิจัย มิใช่ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับบุคคลหรือทรัพย์สินอันเป็นผลมาจากสิ่งใดในรายงานฉบับนี้

คำนำ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับระดับความสุขและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขของคนไทยในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2552 - 2557 ซึ่งเป็นการศึกษาในช่วงที่เกี่ยวเนื่องที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญในเรื่อง “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” (แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554) และเน้นการพัฒนาให้เกิดสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11—พ.ศ. 2555-2559) จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจและเป็นที่มาของการทำวิจัยในหัวข้อนี้ เพื่อให้สามารถนำผลการศึกษา ไปเพิ่มพูน เป็นฐานข้อมูลและนำไปบูรณาการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบกับฐานข้อมูลอื่น ๆ เพื่อนำมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ แก่งานนโยบายของชาติ ด้านการพัฒนาความสุขของคนไทย และของสังคมไทยได้ต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ในการ วิจัยเพื่อศึกษาถึงระดับของความสุข และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขของคนไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความสุขของคนไทยตามปัจจัยเชิงเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญ

ขอขอบคุณสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณ คณะกรรมการกองทุนส่งเสริมและพัฒนางานวิจัยที่ได้พิจารณากระบวนการสนับสนุนงานวิจัย และขอขอบคุณ ผู้อ่านวิจารณ์งานวิจัยที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

หากท่านผู้อ่านมีข้อเสนอแนะประการใด กรุณาแจ้งให้ผู้วิจัยทราบจะเป็นพระคุณยิ่ง

ศ.ดร.กัลยาณี สေနาคู

คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

บทคัดย่อ

งานวิจัยเกี่ยวกับความสุขได้มีเพิ่มขึ้นมากในช่วงหลายสิบปีมานี้ ในช่วงแรกผู้วิจัยทั้งหลาย มุ่งหาคำตอบ ในเรื่องเกี่ยวกับการหาตัววัดความสุขได้อย่างเที่ยงตรง และค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงเศรษฐกิจสังคม กับความสุข ในระยะหลังงานวิจัยได้มุ่งเน้นไปที่การค้นคว้าถึงผลลัพธ์ของความสุข รวมทั้งการกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับความสุข งานวิจัยชิ้นนี้ค้นคว้าถึงระดับความสุขและปัจจัยด้าน คุณภาพชีวิตในรูปแบบของความพึงพอใจในสุขภาพจิต ความพึงพอใจในครอบครัว ความพึงพอใจในชุมชน และความพึงพอใจในงาน ที่มีอิทธิพลต่อความสุขของคนไทยในช่วง พ.ศ. 2552-2557 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นข้อมูลทุติยภูมิที่สำรวจโดยสำนักงานสถิติ แห่งชาติในโครงการ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2552, 2553 และ 2555 และการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สิงหาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งได้เพิ่มโครงการการสำรวจสุขภาพจิต (ความสุข) ของคนไทย ปีพ.ศ. 2552, 2553, 2555, และสิงหาคม พ.ศ. 2557 (ล่าสุด) เข้าไปด้วย ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป มีจำนวน 59,430; 64,720; 54,736; และ 9,997 ตัวอย่าง สำหรับการสำรวจในช่วง พ.ศ. 2552-2557 ตามลำดับ ในการวิเคราะห์ที่ใช้ทั้งสถิติพรรณนาและสถิติอนุมาน สมมติฐานได้รับการทดสอบด้วยสถิติ การวิเคราะห์ถดถอยแบบลำดับขั้น ผลการศึกษาพบว่าระดับความสุขเฉลี่ยของคนไทยในช่วงนั้น อยู่ในระดับค่อนข้างสูง (อยู่ในช่วง 7.42 ถึง 7.60 จากมาตรวัด 0-10) และผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรโมเดลทั้งหมด (ความพึงพอใจในสุขภาพจิต ความพึงพอใจในครอบครัว ความพึงพอใจในชุมชน และความพึงพอใจในงาน) มีผลกระทบเชิงบวกต่อความสุขของคนไทย โดยที่ความพึงพอใจในสุขภาพจิต เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อการพยากรณ์ความสุข นอกจากนี้ยังพอสรุปได้ว่าตัวแปรระดับการศึกษา และรายได้/รายจ่ายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในขณะที่ตัวแปรเชิงเศรษฐกิจสังคมอื่นๆ ให้ผลที่หลากหลาย ผลการศึกษาชิ้นนี้ไม่เพียงยืนยันการค้นพบของงานวิจัยในต่างประเทศ แต่ยังได้พิสูจน์ความสัมพันธ์ของคุณภาพชีวิต (ในรูปแบบของความพึงพอใจในสุขภาพจิต ความพึงพอใจ ในครอบครัว ความพึงพอใจในชุมชน และความพึงพอใจในงาน) ว่าเป็นปัจจัยสำคัญของความสุขของคนไทย ที่ผู้มีอำนาจกำหนดนโยบายควรตระหนัก

ข้อสรุปที่สำคัญจากงานวิจัยชิ้นนี้เองก็คือ ความสุขสามารถสร้างได้จากหลายวิธี ณ ระดับสังคม ความสุขที่สูงขึ้นสำหรับประชาชนสามารถเกิดขึ้นได้จากนโยบายที่มุ่งไปในการส่งเสริมสุขภาพที่ดี ความผูกพันในครอบครัว คุณภาพที่สูงของชุมชนและคุณภาพชีวิตในการทำงาน ประชาชนที่มีความสุข ย่อมได้เปรียบกว่าผู้ที่มีความทุกข์ รัฐบาลหรือผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายควรเข้าใจ และตระหนักว่าความสุขเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และมีมุมมองที่ชัดเจนต่อประชาชนที่พวกเขารับผิดชอบ ดังนั้นพวกเขาควรบรรจุประเด็นเกี่ยวกับความสุขไว้ในนโยบายการเมือง

คำสำคัญ: ความพึงพอใจในสุขภาพจิต ความพึงพอใจในครอบครัว ความพึงพอใจในชุมชน ความพึงพอใจในงาน ความสุข ประเทศไทย

Abstract

Research on happiness has been growing in recent decades. In the early stages, scholars were primarily concerned with establishing the validity of happiness measures and with exploring socio-economic correlates of happiness. More recent studies have focused on outcomes of happiness as well as the identification of happiness policies. This research investigates the happiness levels and influences of quality of life in terms of mental health satisfaction, family satisfaction, community satisfaction, and work satisfaction as determinants of happiness in Thailand during 2009-2014. The data collected by the National Statistic Office of Thailand in the project of Socio-economic Survey inclusion of Mental Health Survey in 2009, 2010, and 2012; and in the project of Labor Force Survey inclusion of Mental Health Survey in August 2014 were employed. There were a total of 59,430, 64,720, 54,736, and 9,997 respondents who were at least 15 years old in the survey during 2009-2014. Statistical analyses include both descriptive and inferential statistics. All research hypotheses were tested by means of hierarchical regression analysis. The analysis results reveal that happiness means during the studied period are quite at high levels (in the range of 7.42 to 7.60 from the scale 0-10). And the results indicate that all model variables (i.e., mental health satisfaction, family satisfaction, community satisfaction, and work satisfaction), have positive effects on happiness in Thailand. Additionally, the mental health satisfaction plays the most important role in predicting happiness. Further, our results indicate significant positive relationship between education, and income/expense and happiness, while other socio-economic variables reveal variety relationships during the studied period. Our results not only validate research findings in other countries but also verify the importance of quality of life (in terms of mental health satisfaction, family satisfaction, community satisfaction, and work satisfaction) as important factors of happiness for public policy makers.

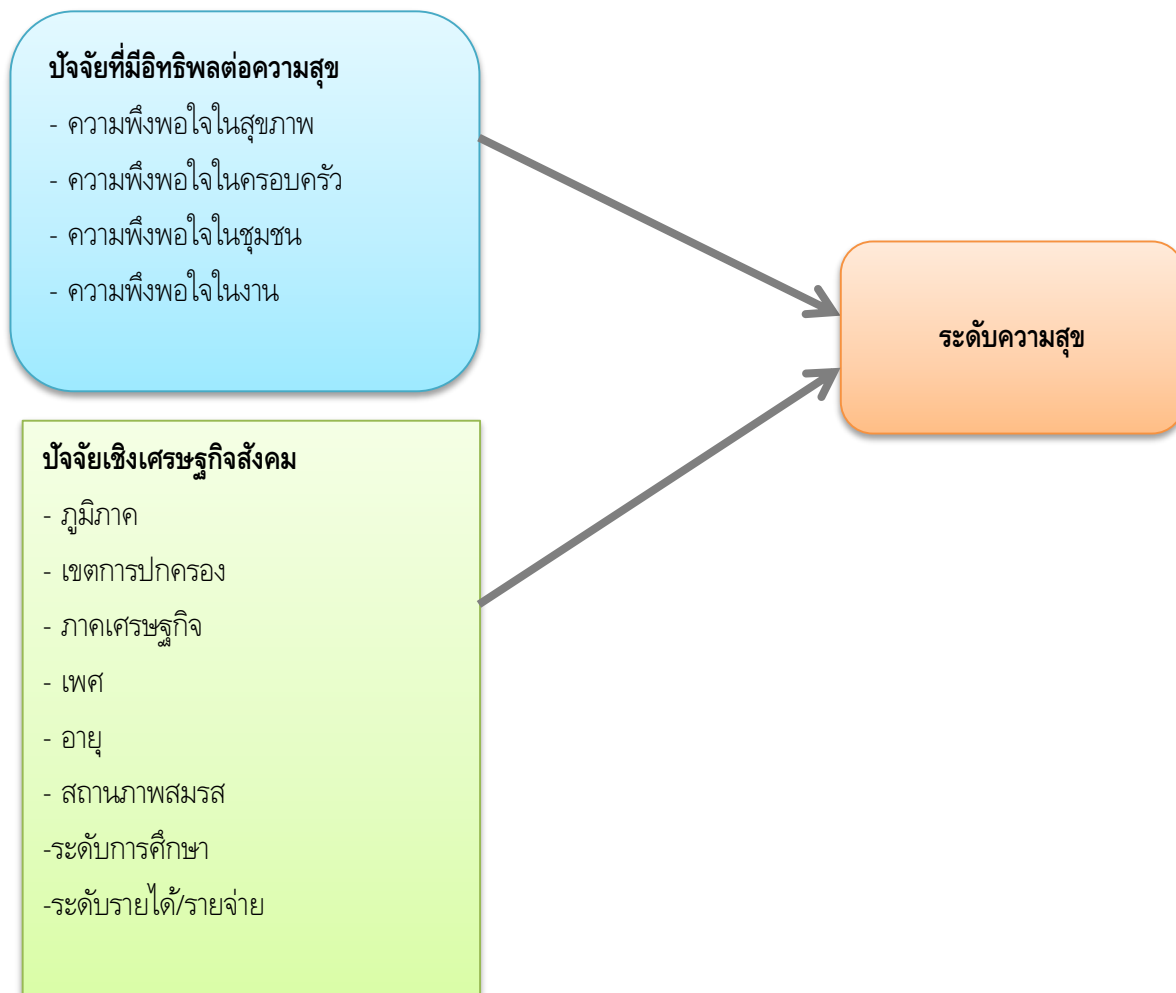
One conclusion stands firm in our study: happiness can be advanced in many ways. At the society level, greater happiness for people can be achieved by policies that aim to promote a good health, an engaged family relationship, a high community as well as work qualities. A contented population is advantaged in many ways over one that is not. Government or policy makers should understand and realize that happiness is a valuable and tangible aspect of the population for which they are responsible. Therefore, they should include happiness issues in their political agenda.

Key Words: Mental health satisfaction, Family satisfaction, Community satisfaction, Work satisfaction, Happiness, Thailand.

บทสรุปงานวิจัย

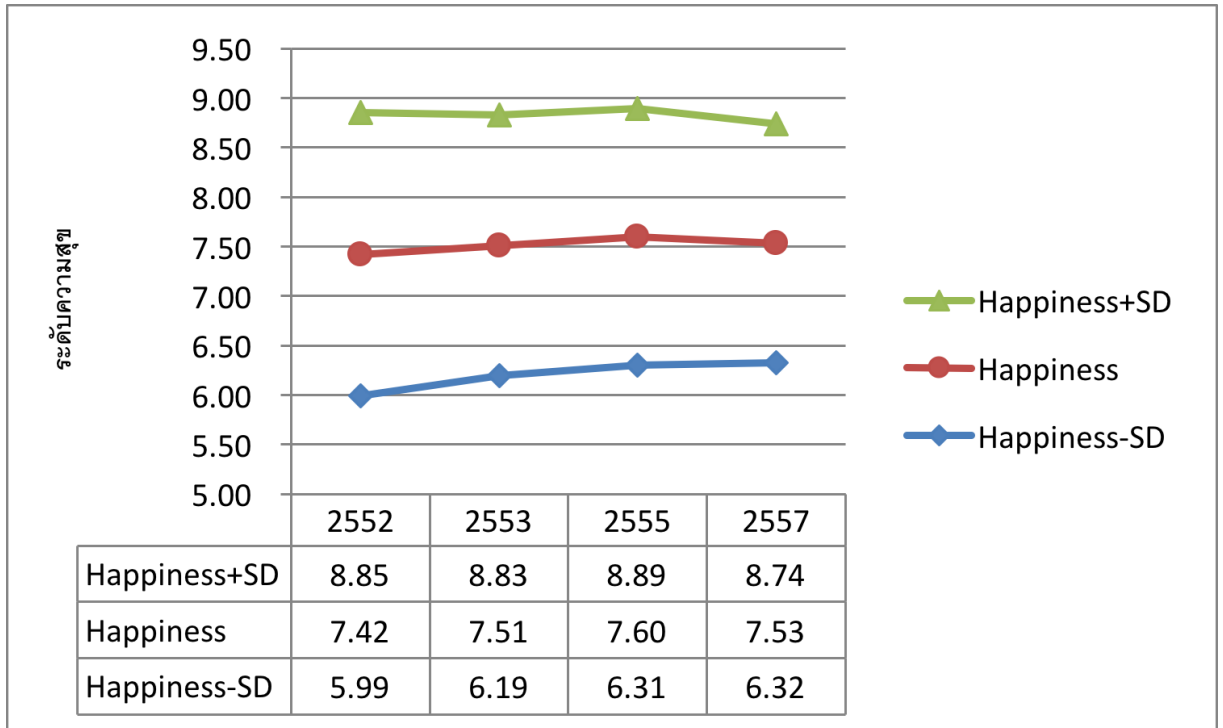
งานวิจัยเกี่ยวกับความสุขได้มีเพิ่มขึ้นมากในช่วงหลายสิบปีมานี้ ในช่วงแรกผู้วิจัยทั้งหลาย มุ่งหาคำตอบ ในเรื่องเกี่ยวกับการหาตัววัดความสุขได้อย่างเที่ยงตรง และค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงเศรษฐกิจสังคม กับความสุข ในระยะหลังงานวิจัยได้มุ่งเน้นไปที่การค้นคว้าถึงผลลัพธ์ของความสุข รวมทั้งการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับความสุข สำหรับประเทศไทยนั้นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับระดับความสุขและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขของคนไทยที่ศึกษาในช่วงระยะเวลาต่อเนื่องช่วงหนึ่ง นับว่าเป็นหัวข้อที่น่าสนใจไม่น้อย การศึกษาเรื่องความสุขของคนไทยในครั้งนี้ครอบคลุมช่วงเวลา พ.ศ. 2552 -2557 ซึ่งถ้าหากจะเทียบเคียงกับการดำเนินการพัฒนาประเทศตามแผนการพัฒนาก็จะเป็นช่วงที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ให้ความสำคัญในเรื่อง “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” (แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554) และเน้นการพัฒนาให้เกิดสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11—พ.ศ. 2555-2559) จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจและเป็นที่มาของการทำวิจัยในหัวข้อนี้ เพื่อให้สามารถนำผลการศึกษาไปเพิ่มพูนเป็นฐานข้อมูล และนำไปบูรณาการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบกับฐานข้อมูลอื่นๆ เพื่อนำมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่งานนโยบายของชาติ ด้านการพัฒนาความสุขของคนไทยและของสังคมไทยได้ต่อไป

งานวิจัยชิ้นนี้ค้นคว้าถึงระดับความสุข และปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตในรูปแบบของความพึงพอใจในสุขภาพจิต ความพึงพอใจในครอบครัว ความพึงพอใจในชุมชน และความพึงพอใจในงาน ที่มีอิทธิพลต่อความสุขของคนไทยในช่วง พ.ศ. 2552-2557 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นข้อมูลทุติยภูมิที่สำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติในโครงการ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2552, 2553 และ 2555 และการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สิงหาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งได้เพิ่มโครงการการสำรวจสุขภาพจิต (ความสุข) ของคนไทย ปีพ.ศ. 2552, 2553, 2555, และสิงหาคม พ.ศ. 2557 (ล่าสุด) เข้าไปด้วย ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป มีจำนวน 59,430; 64,720; 54,736; และ 9,997 ตัวอย่าง สำหรับการสำรวจในช่วง พ.ศ. 2552-2557 ตามลำดับ ในการวิเคราะห์ที่ใช้ทั้งสถิติพรรณนาและสถิติอนุมานได้แก่ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficients) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และการวิเคราะห์ถดถอยแบบลำดับขั้น (Hierarchical Regression) เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ดังนี้

ข้อค้นพบที่สำคัญจากงานวิจัยนี้ได้แก่

- (1) ระดับค่าเฉลี่ยของความสุขของคนไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ในช่วงเวลา พ.ศ. 2552-2557 อยู่ในระดับใกล้เคียงกันและพบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างสูง กล่าวคือ มีค่าเฉลี่ย 7.42, 7.51, 7.60 และ 7.53 (จากค่ามาตรฐานวัด 0-10) สำหรับปี พ.ศ. 2552, 2553, 2555 และ 2557 ตามลำดับ ดังภาพที่ 1 ที่แสดงถึงระดับค่าเฉลี่ยความสุข บวกลบส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของแต่ละปี

ภาพที่ 1 ระดับความสุขเฉลี่ยของคนไทยในช่วงปี พ.ศ. 2552-2557

จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความสุขของคนไทยในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2552 - 2557 พบว่า ระดับความสุขของคนไทยก็ไม่ได้เพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างหวือหวา แม้ว่าทางราชการเองจะได้มีการกำหนด แผนพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน มีการกำหนดประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสุขไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับต่างๆ มาหลายฉบับต่อเนื่องกันมาหลายปี ในส่วนของการดำเนิน นโยบายที่ส่งเสริมการกินดีอยู่ดีบางอย่างของรัฐบาล (โดยเฉพาะนโยบายประชานิยม) ก็นำมาซึ่งปัญหาที่ยุ่่งยาก ที่ต้องตามแก้ไขกันเป็นเวลานานและไม่ก่อให้เกิดความสุขที่แท้จริงอย่างยั่งยืนได้ ดังนั้น การกำหนดนโยบาย ด้านการพัฒนาความสุขของคนไทยและของสังคมไทยจึงควรมีความชัดเจน รวมทั้งมีการนำไปดำเนินการอย่างจริงจัง และมีความต่อเนื่องจึงจะส่งผลให้เกิดความสุขที่สูงขึ้นและยั่งยืนต่อไปได้

(2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขของคนไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2552-2557 มีทั้งปัจจัยเชิงเศรษฐกิจและสังคมและปัจจัยตัวแปรโมเดลที่สำคัญ โดยปัจจัยเชิงเศรษฐกิจและสังคม 8 ตัวแปร (ภูมิภาค เขตการปกครอง ภาคเศรษฐกิจ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้/รายจ่ายต่อคนต่อเดือน) สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับความสุขได้ประมาณ 2% - 8% โดยตัวแปรเชิงเศรษฐกิจและสังคมที่ปรากฏนัยสำคัญในทุกโมเดลก็คือ ตัวแปรระดับการศึกษา และตัวแปรรายได้/รายจ่ายต่อคนต่อเดือน ซึ่งส่งผลกระทบต่อระดับความสุขเช่นกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาที่สูงจะมีความสุขสูงกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า และผู้ที่มีรายได้/รายจ่ายสูงกว่าจะมีความสุขสูงกว่าผู้ที่มีรายได้/รายจ่ายต่ำกว่า นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยความสุขต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในต่างจังหวัด

(3) ในส่วนตัวแปรโมเดลที่สำคัญ ได้แก่ ความพึงพอใจในสุขภาพ (จิต) ความพึงพอใจในครอบครัว ความพึงพอใจในชุมชน และความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยความพึงพอใจในสุขภาพ (จิต) และความพึงพอใจในครอบครัว สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับความสุขได้เพิ่มขึ้นจากการอธิบายของตัวแปรเชิงเศรษฐกิจสังคมประมาณ 11-19% และเมื่อเพิ่มตัวแปรความพึงพอใจในชุมชน และคุณภาพชีวิตการทำงาน เข้าไปในปีที่หลังก็พบว่าตัวแปรโมเดลเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับความสุขได้เพิ่มขึ้นจากเดิมอีกประมาณ 1% กล่าวคือ ตัวแปรความพึงพอใจในสุขภาพ (จิต) และความพึงพอใจในครอบครัว ร่วมกับตัวแปรเชิงเศรษฐกิจสังคม (ภูมิภาค เขตการปกครอง ภาคเศรษฐกิจ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และระดับรายได้/รายจ่าย) สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับความสุขของคนไทยได้ถึง 15.7% ในปี พ.ศ. 2552 และอำนาจในการอธิบายเพิ่มขึ้นถึง 27.7% ในปี พ.ศ. 2557 นอกจากนั้นเมื่อเพิ่มตัวแปรอีก 2 ตัว คือ ความพึงพอใจในชุมชนและความพึงพอใจในงาน ก็ปรากฏว่าอำนาจในการอธิบายเพิ่มขึ้นถึง 28.8% โดยที่**ความพึงพอใจในสุขภาพ (จิต)** เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อการพยากรณ์ความสุข รองลงมาคือ ความพึงพอใจในงาน ดังรายละเอียดในตารางข้างล่าง

ตัวแปร	พ.ศ. 2552	พ.ศ. 2557	
	Std Beta	Std Beta	Std Beta
ตัวแปรด้านเศรษฐกิจสังคม			
ภูมิภาค (1=BKK, 2=Central, 3=North, 4=Northeast, 5=South)	.003	.000	-.004
เขตการปกครอง (1=Municipal, 2=Non-municipal)	.014**	.000	-.004
ภาคเศรษฐกิจ (1=Agriculture, 2=Non-agriculture)	-.016**	.015	.018
เพศ (1=Male, 2=Female)	.028**	.063**	.061**
อายุ	-.006	.010	.004
สถานภาพสมรส (1=Single, 2=Married, 3=Widowed/divorced/separated)	-.018**	-.024*	-.023*
ระดับการศึกษา	.046**	.110**	.103**
ลอการิธึมรายได้ต่อคนต่อเดือน (Ln_inc_person)	.033**	.074**	.083**
ตัวแปรโมเดล			
ความพึงพอใจในสุขภาพ (จิต)	.367**	.399**	.334**
ความพึงพอใจในครอบครัว	.078**	.116**	.096**
ความพึงพอใจในชุมชน			.044**
ความพึงพอใจในงาน			.114**
Adjusted R ²	.157	.277	.288
F	1283.14**	383.398**	337.778**
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).			

(4) ข้อสรุปที่สำคัญจากงานวิจัยชิ้นนี้อีกหนึ่งก็คือ ความสุขสามารถสร้างได้จากหลายวิธี ณ ระดับสังคม ความสุขที่สูงขึ้นสำหรับประชาชนสามารถเกิดขึ้นได้จากนโยบายที่มุ่งไปในการส่งเสริมสุขภาพที่ดี ความผูกพันในครอบครัว คุณภาพที่สูงของชุมชนและคุณภาพชีวิตในการทำงาน ประชาชนที่มีความสุข ย่อมได้เปรียบกว่าผู้ที่มีความทุกข์ รัฐบาลหรือผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายควรเข้าใจ และตระหนักว่าความสุขเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และมีมุมมองที่ชัดเจนต่อประชาชนที่พวกเขารับผิดชอบ ดังนั้นพวกเขาควรบรรจุประเด็นเกี่ยวกับความสุขไว้ในนโยบายการเมือง

แม้ว่าทางราชการไทยเองจะได้มีการกำหนดแผนพัฒนาประเทศ ที่มุ่งเน้น การให้ความสำคัญกับการอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน มีการกำหนดประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสุข ไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับต่างๆ มาหลายฉบับต่อเนื่องกันมาหลายปี รวมทั้งมีการจัดทำตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องมาแล้วบ้าง แต่ก็ยังไม่เกิดผลมากนักในทางปฏิบัติหรือการกำหนดนโยบายให้ชัดเจน รวมทั้งขาดความต่อเนื่อง และการให้ความสำคัญที่จะประกาศใช้เป็นนโยบายระดับชาติและกำหนดให้มีการดำเนินการอย่างจริงจัง ในส่วนของการดำเนินนโยบายที่ส่งเสริมการกินดีอยู่ดีบางอย่างของรัฐบาล (โดยเฉพาะนโยบายประชานิยม) ก็นำมาซึ่งปัญหาที่ยั่งยืนที่ต้องตามแก้ไขกันเป็นเวลานานและไม่ก่อให้เกิดความสุขที่แท้จริงอย่างยั่งยืนได้ ดังนั้น การกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาความสุขของคนไทยและของสังคมไทยจึงควรมีความชัดเจน ทางราชการให้การสนับสนุนในการกำหนด พัฒนา และการวัดความสุขด้วยดัชนีมาตรฐาน เพื่อจะได้ทราบถึงแนวทางที่ต้องส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปดำเนินการอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง จึงจะส่งผลให้เกิดความสุขที่สูงขึ้นและยั่งยืนของประชาชนและสังคมไทยได้ต่อไป

สารบัญ

	หน้า	
	คำนำ	i
	บทคัดย่อ	ii
	Abstract	iii
	บทสรุปงานวิจัย	iv
บทที่ 1	คำนำ	1
	1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
	1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
	1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย	4
	1.5 แผนการดำเนินงาน	4
บทที่ 2	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
	2.1 ความหมายและทฤษฎีแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับ ความสุข	5
	2.2 วิธีการวัดความสุข	9
	2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขกับสุขภาพ	11
	2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขกับครอบครัว	12
	2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขกับสภาวะชุมชน	12
	2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขกับสภาวะการงาน	13
	2.7 ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขกับปัจจัยเศรษฐกิจสังคมต่าง ๆ	13
	2.8 ดัชนีชี้วัดความสุขของประเทศไทยและประเทศภูฏาน	15
	2.9 สภาวะเศรษฐกิจและสังคมของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2552-2557	27
บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย	29
	3.1 กรอบความคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) และนิยามศัพท์	29
	3.2 แหล่งข้อมูลและวิธีการจัดเก็บข้อมูล	31
	3.3 ตัวแปรและการวัด	32
	3.4 การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์	34
บทที่ 4	ผลการศึกษา	36
	4.1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสำรวจ (Respondent profiles)	36
	4.2 ข้อมูลสถิติที่สำคัญของตัวแปร	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficients) ระหว่างตัวแปรต่างๆ	53
4.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระดับความสุขของคนไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2552, 2553, 2555, และ 2557	54
4.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความสุขของคนไทยตามปัจจัยเชิงเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญ	66
4.6 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความสุขของคนไทยตามช่วงเวลา	83
บทที่ 5	
สรุปและอภิปรายผลการศึกษา	85
5.1 สรุปผลการศึกษา	85
5.2 การอภิปรายผลการศึกษา	87
5.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	88
5.4 ข้อจำกัดในการศึกษาและข้อเสนอแนะของงานวิจัยในอนาคต	90
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	
แบบสอบถาม การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2555	98